

Spis treści

Renesans

Oś czasu	10
Wstęp	12
Człowiek odkrywca	14
Georges Poulet <i>Metamorfozy czasu</i>	14
Wisława Szymborska <i>Przed podróżą</i>	16
Godność człowieka	17
Gianozzo Manetti <i>O godności i wspaniałości człowieka</i>	17
Giovanni Pico della Mirandola <i>Mowa o godności człowieka</i>	18
Ernest Bryll <i>Modlitwa skundlonych</i>	20
O zmienności natury ludzkiej	21
Michel de Montaigne <i>O niestałości naszych postępków</i>	21
Erazm z Rotterdamu <i>Pochwała głupoty</i>	22
Bolesław Leśmian <i>Zamyślenie</i>	24
Człowiek renesansu (mapa myśli)	25
Proporcje i harmonia odbiciem piękna natury	26
Albrecht Dürer <i>Cztery księgi o proporcjach ludzkich</i>	26
Leonardo da Vinci <i>O rozmaitych pozach i ruchach człowieka oraz o proporcji członków</i>	28
Zbigniew Herbert <i>W pracowni</i>	30
Mój mistrz Horacy. Klasycyzm Kochanowskiego	31
Horacy <i>Exegi monumentum (Wybudowałem pomnik)</i>	32
Jan Kochanowski <i>Niezwykłym i nie leda piórem opatrzony</i>	34
Przypadek czy przeznaczenie?	36
Jan Kochanowski <i>Chcemy sobie być radzi</i> ..	36
Zbigniew Herbert <i>Nike która się waha</i>	38
Mieczysław Szymczak <i>Artyzm językowy Jana Kochanowskiego</i>	39
W poszukiwaniu szczęścia	40
Jan Kochanowski <i>Nie wierz Fortunie</i>	40

Jan Kochanowski <i>Psalm 62. Nonne Deo subiect erit anima mea?</i>	41
Jan Kochanowski <i>O żywocie ludzkim</i>	43
Jan Kochanowski <i>Na dom w Czarnolesie</i> ..	43
Wisława Szymborska <i>Wielkie to szczęście</i> ..	44
Humanizm (mapa myśli)	45
Ideał opiewanej kochanki	46
Francesco Petrarca <i>Sonet 157</i>	46
Francesco Petrarca <i>Sonet 18</i>	47
Wanda Nowakowska <i>Wieczna Ewa</i>	48
Rola żony. Pochwała małżeństwa	51
Mikołaj Rej <i>Żywot człowieka poczciwego</i> ..	52
Margaret L. King <i>Kobieta</i>	54
Halina Poświatowska *** <i>Lubię żony</i>	55
Obraz kobiety w literaturze (mapa myśli) ..	56
Odnalezione dzieciństwo	57
Jan Kochanowski <i>Tren VI</i>	57
Philippe Ariès <i>Historia dzieciństwa</i>	58
Bolesław Leśmian <i>Z lat dziecięcych</i>	60
Kryzys światopoglądowy poety-ojca	61
Jan Kochanowski <i>Tren IX</i>	61
Jan Kochanowski <i>Tren XI</i>	62
Józef Wittlin <i>Tren XX</i>	63
Idee humanizmu – akceptacja czy odrzucenie?	64
Jan Kochanowski <i>Tren XIX albo Sen</i>	64
Tadeusz Różewicz ***	67
Treny jako cykl poetycki	68
Jan Kochanowski <i>Tren I</i>	68
Jan Pelc <i>Cykliczny poemat o kryzysie światopoglądowym twórcy</i>	70
Dziecko (mapa myśli)	71
Odrodzeniowe koncepcje państwa	72
Thomas Morus <i>Utopia</i>	72
Niccolò Machiavelli <i>Księżę</i>	73
Wisława Szymborska <i>Utopia</i>	75
Obraz Rzeczypospolitej w literaturze	76
Jan Kochanowski <i>Pieśń o spustoszeniu Podola</i>	76

Andrzej Frycz Modrzewski <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i>	78	Jacob Burckhardt <i>Kultura odrodzenia we Włoszech</i>	120
Czesław Miłosz <i>Naród</i>	79	Podsumowanie	123
Ku nowej wierze. Reformacja i jej skutki. ..	80	Barok	
Marcin Luter <i>95 tez</i>	81	Oś czasu	126
Jan Kalwin <i>Wychowanie chrześcijańskie</i> ...	81	Wstęp	128
Kazimierz Bem, Jarosław Makowski <i>Kalwin reformator</i>	82	Wewnętrzne rozdarcie	130
Język w służbie kontrreformacji	83	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Sonet II. Na one słowa Jopowe: Homo natus muliere, brevi vivens tempore et</i>	131
Piotr Skarga <i>Kazania sejmowe</i>	85	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Sonet III. O wojnie naszej, którą prowadzimy z szatanem, światem i ciałem</i>	132
Michał Rusinek, Aneta Załazińska „Co przekonuje?”	86	Jan Błoński <i>Mikołaj Sęp Szarzyński a początki polskiego baroku</i>	133
Język jako narzędzie perswazji	88	Anna Świrszczyńska <i>Dusza i ciało na plaży</i>	134
Arystoteles <i>Retoryka</i>	88	Wobec Boga.	135
<i>Przemówienie prezydenta Bronisława Komorowskiego podczas obchodów 30-lecia Solidarności</i>	90	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Pieśń I. O Bożej opatrności na świecie</i>	135
Wielki Brat patrzy – od świata totalitarnego do konsumpcyjnego.	92	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Pieśń II. O rządzie Bożym na świecie</i>	136
George Orwell <i>Rok 1984</i>	92	<i>Duchowość oprac.</i> Ludwik Grzebień	138
George Orwell <i>Zasady nowomowy</i>	94	Jan Kasprowicz <i>Święty Boże, Święty Mocny</i>	139
Wywiad prasowy z Małgorzatą Szpakowską <i>Nudni i upokorzeni.</i>	95	Świat teatrem	141
Państwo (mapa myśli)	97	Wacław Potocki <i>Człowiek igrzysko Boże</i> ...	141
Makbet bohaterem tragicznym?	98	Hieronim Morsztyn <i>Na toż.</i>	142
William Szekspir <i>Makbet.</i>	98	Johan Huizinga <i>Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury</i>	144
Jan Kott „ <i>Makbet</i> ” albo <i>Zarażeni śmiercią.</i> ..	101	William Szekspir <i>Makbet.</i>	145
Źródła zła.	104	Koło czasu	146
William Szekspir <i>Makbet.</i>	104	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Sonet I. O krótkości i niepewności na świecie żywota człowieka</i>	146
Leszek Kołakowski <i>Diabeł</i>	107	Daniel Naborowski <i>Krótkość żywota</i>	145
Obłąd władzy	108	Georges Poulet <i>Metamorfozy czasu. Szkice krytyczne</i>	148
William Szekspir <i>Makbet.</i>	108	Marność nad marnościami	150
Leszek Kołakowski <i>O władzy</i>	110	Hieronim Morsztyn <i>Światowa rozkosz</i> ...	150
Tron we krwi – japoński Makbet.	112	Mikołaj Sęp Szarzyński <i>Epitafium Rzymowi.</i>	151
Aneta Pierzchała <i>Pajęczce gniazdo. Wokół „Makbeta” Akira Kurosawy.</i>	112	Jan Białostocki <i>Vanitas.</i>	152
„Makbet” Williama Szekspira (mapa myśli)	115		
Warsztat literacki – kompozycja.	116		
William Szekspir <i>Makbet.</i>	116		
Omów i zapamiętaj	119		
Trening czytania	120		

<i>Księga Koheleta</i>	153	Omów i zapamiętaj	186
Kondycja człowieka baroku (mapa myśli)	154	Podsumowanie	187
Dworska apologia piękna.	155		
Daniel Naborowski <i>Na oczy królowny angielskiej</i>	155		
Jan Andrzej Morsztyn <i>Niestatek</i>	156		
Elżbieta Sarnowska-Temeriusz			
<i>Teoria konceptu i akuminu</i>	157		
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Biała magia</i> ...	158		
Reklama – koncept na chwytliwy slogan	159		
Jerzy Bralczyk <i>Oryginalność</i>	160		
Miłość i śmierć	162		
Jan Andrzej Morsztyn <i>Sen</i>	162		
Jan Andrzej Morsztyn <i>Do trupa</i>	163		
Philippe Ariès <i>Eros i Tanatos w epoce baroku</i>	164		
Halina Poświatowska *** (<i>W wiecznych odlotach</i>)	165		
Barok makabryczny.	166		
Wacław Potocki <i>Człowiek</i>	166		
Jan Andrzej Morsztyn <i>Pokuta w kwarantannie</i>	167		
Juliusz A. Chrościcki <i>Pompa funebris. Z dziejów kultury staropolskiej</i>	168		
Jarosław Marek Rymkiewicz <i>Na ciało moje gdy umiera</i>	169		
Eros i Tanatos (mapa myśli)	170		
Szlachta – potomkowie Sarmatów?	171		
Janusz Tazbir <i>Sarmatyzm a barok europejski</i>	172		
Literacki wizerunek szlachcica	174		
Jan Chryzostom Pasek <i>Pamiętniki</i>	175		
Adam Kamiński <i>Skrzydła i kottun</i>	175		
Henryk Sienkiewicz <i>Potop</i>	177		
Pamiętnik – opowieść o sobie i o świecie	178		
Jan Chryzostom Pasek <i>Pamiętniki</i>	179		
Andrzej Cieński <i>Z dziejów pamiętników w Polsce</i>	180		
Sarmatyzm (mapa myśli)	181		
Warsztat literacki – spójność	182		
Trening czytania	184		
Janusz Pelc <i>Barok – epoka przeciwieństw</i> ..	184		
		Oświecenie	
		Oś czasu	190
		Wstęp	192
		Na ratunek państwu	196
		<i>Ustawa rządowa, czyli Konstytucja 3 maja</i> ..	196
		Julian Ursyn Niemcewicz <i>Powrót pośła</i> ...	198
		Adam Koźuchowski <i>Testament konającej republiki</i>	199
		Publicystyka w służbie idei	201
		Hugo Kołłątaj <i>Do Stanisława Małachowskiego</i>	205
		Stanisław Staszic <i>Przestrogi dla Polski</i>	206
		Z patriotyczną pieśnią na ustach.	208
		Ignacy Krasicki	
		<i>Hymn do miłości ojczyzny</i>	209
		Józef Wybicki <i>Pieśń Legionów Polskich</i>	210
		Jan Stanisław Kopczewski <i>O naszym hymnie narodowym</i>	211
		Andrzej Hałaciński, Tadeusz Biernacki	
		<i>Marsz I Brygady</i>	212
		Państwo polskie (mapa myśli)	213
		Oblicza satyry	214
		Ignacy Krasicki <i>Pijaństwo</i>	214
		Ignacy Krasicki <i>Do króla</i>	216
		Bohdan Dziemidok <i>Społeczna rola komizmu i szyderstwa</i>	217
		Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Śmierć inteligenta (Hagiografia)</i>	218
		Literatura w służbie krytyki społecznej. ..	219
		Ignacy Krasicki <i>Monachomachia</i>	220
		Wacław Borowy <i>Krasicki</i>	221
		Homer <i>Iliada</i>	223
		Śmiech przez łzy – rodzaje komizmu.	224
		Ignacy Krasicki <i>Monachomachia</i>	225
		Henri Bergson <i>Śmiech</i>	
		<i>Esej o komizmie</i>	227
		Krytyka polskiego społeczeństwa (mapa myśli)	228
		W kręgu filozofii rozumu.	229